

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MAP Karlovarsko III (reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/20.082/0019936)

Zápis z fokusní skupiny k evaluaci MAP – evaluace tématu rovných příležitostí

Místo konání: kavárna Bonjour Karlovy Vary

Datum: 23. 11. 2022 od 14:30

Přítomní: dle prezenční listiny

Evaluační otázka č. 9: Pomohly aktivity MAP aktérům k lepšímu porozumění či uchopení tématu rovných příležitostí ve vzdělávání, a to včetně změny přístupu v oblasti rovných příležitostí?

Fokusní skupinu facilitovala evaluátorka Dagmar Hůrková. Na úvod seznámila účastníky s cílem evaluace a zvolenými metodami. Vysvětlila roli fokusní skupiny v rámci celého evaluačního procesu a vysvětlila pravidla fokusní skupiny.

Fokusní skupina se řídila předem definovanými okruhy:

- 1) Sdílení profesních obav ze vzdělávání žáků se SVP, konkrétně žáci ze sociálně slabého prostředí, nadaní žáci, žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ) a žáci s poruchami chování
- 2) Reflexe aktivit MAP
- 3) Co by bylo přínosného do akčního plánu na období roky 2024 a 2025

Ad 1) Sdílení profesních obav

V diskuzi se prolínaly profesní obavy účastnic fokusní skupiny s hodnocením stávajícího stavu a poukazováním na problematické oblasti či nevhodný přístup některých učitelů či škol.

- Otázka existence výběrových tříd a víceletých gymnázií. Jedná se o protiinkluzivní záležitost.
- Za zapomínání by neměl být kázeňský postih, a to obzvláště ne u žáků s poruchami učení a chování. Kázeňsky lze hodnotit to, co se děje ve škole a ne to, co je doma. Otázkou je, zda s tímto přístupem souzní všichni učitelé.
- Povinné domácí úkoly a povinné nošení pomůcek do školy: Nelze kontrolovat domácí prostředí, proto by domácí úkoly neměly být povinné a hodnocené. Účastnice se neshodly, zda je vhodné domácí úkoly hodnotit jen pozitivně, tj. jen za jeho vypracování a netrestat negativním hodnocením nevypracování, nebo nehodnotit vůbec.
- Pomůcky by měla zajistit škola. Proběhla diskuze o tom, do jaké míry. Například když žák nemá pomůcky, škola má zajistit, aby měl jinou práci, zajistit mu vzdělávání, ale nebyla shoda, zda mu má škola půjčit pomůcku.
- Motivovat jinak než jen známkou (bez známek je méně stresu pro žáky). Ovšem je setrvačnost ze strany některých rodičů a i učitelů.
- Přijímací zkoušky jsou zaměřeny na znalosti a skládají se z českého jazyka a matematiky. Stát chce po učitelích rozvíjet kompetence, ale málokterý učitel dokáže kompetence vyjmenovat, natož aby cíleně ve škole kompetence u žáků rozvíjel. Stát pak na výstupu po žácích při přijímacích zkouškách chce něco jiného než na co je důraz v RVP ZV, je to stále o znalostech. Rozvíjet by se ale měly nejen vědomosti, ale i kompetence.

- Učitelé mají zažito, že musí odučit všechno, co je v učebnici. Orientují se na učivo.
- Pro učitele je problém sebehodnocení, neumí s ním pracovat.
- U sociálně slabých žáků je problém, že z hlediska nastavení sociálního systému je pro rodinu výhodnější pobírat sociální dávky než pracovat. To se promítá do motivace ke vzdělávání dětí, je výhodnější pro rodiny, když zůstanou doma.
- U žáků s OMJ je rozdíl v přístupu, pokud tu jsou dočasně nebo trvale. V případě vzdělávání žáků s OMJ (zejména nově příšlých žáků z Ukrajiny) je problém, jak pojmout výuku naukových předmětů na druhém stupni ZŠ. Žáci mají traumatizující zážitky, mnohdy nemají naplněny základní potřeby a my po nich chceme znalosti, ale v případě, že v ČR zůstanou, bude návaznost vzdělávání. Bylo diskutováno, jak tyto žáky hodnotit, např. individuální pokrok žáka. V ČR není systém připravený, např. na Islandu funguje skupinová práce, kdy žáci mají předem dané role ve skupině a tyto role se časem střídají, ustoupili od vědomostí a vyučování probíhá přes rozvoj kompetencí. Integrace cizinců tak funguje přirozeně ve vrstevnické skupině.
- Nadané děti se ptají „proč?“, ptají se na smysl učiva.
- U tématu nadaných žáků se diskutovalo o tom, jak fungují poradenská pracoviště a na co konkrétně zaměřit pedagogickou intervenci a zda u nadaných žáků může být vedena učitelem, který není speciálním pedagogem, ale je odborníkem v oblasti zájmu nadaného žáka.

Ad 2) Reflexe aktivit MAP

V této části proběhlo zhodnocení aktivit MAP: Co si účastnice odnesly, co jim pomohlo v praxi a zda informace z aktivit MAP změnily přístup k hodině?

- Nejvíc přínosné je sdílení zkušeností a vzájemné sdílení.
- Putování krajem živých vod: Přínosné je, že se mohou zapojit všechny děti/žáci. Programy jsou dobře připravené a rozvíjejí regionální identitu. Některé děti byly na zajímavých místech ve svém okolí poprvé, škola tak vyrovnává hendikepy z rodin.
- Diverzifikovaná třída a další semináře s PaedDr. Ellen Mlátilíkovou: V některých případech pokračují semináře na škole, hrazeny jsou z šablon. Nejednoznačná zpětná vazba na lektorku.
- Třídnické hodiny s Mgr. Martinou Kekulovou: Vhodná aktivita z hlediska rovných příležitostí.
- Paměť a efektivní učení s Ing. Alešem Procházkou: Některé metody školy používají v praxi.
- Dále byly sdíleny tipy na další lektory.

Ad 3) Co by bylo přínosného do akčního plánu na období roky 2024 a 2025

- Návštěvy škol, kde to funguje. Chtělo by to ale užší dlouhodobou spolupráci. Najít dvě školy, které budou spolu dlouhodobě sdílet. Chce to ale čas. V případě jednorázové vzdělávací aktivity je problém, jak to pak převést do praxe. Např. u mentoringu je důležité, aby si lidé spolu tzv. sedli.
- Vedení školy by mělo umět dostat změnu do školy. Je potřeba dělat to postupně, např. vzít dvě (max. tři) náměty z jiné školy a vyzkoušet si je v praxi ve své škole. Výroky k tomu: „Učitelé musí vystrčit hlavu ze své komfortní zóny. Učitelé jsou šikovní, ale plavou v tom, je potřeba vysvětlovat. Pracovní doba učitele není to stejné jako rozvrh hodin.“
- Vhodnější než výběrové třídy či třídy se zaměřením jsou volitelné předměty a střídání učitelů (i na prvním stupni).
- Jak psát žádosti o dotaci do programů Erasmus+.
- Zahrnout do aktivit MAP i aktivity pro děti a žáky, např. Putování krajem živých vod, třídnické hodiny.

- Iniciovat, aby Statutární město Karlovy Vary vybuodovalo sdílený komunitní prostor, kam by mohly chodit i školy na mimoškolní aktivity a programy.

Zapsala Hůrková